

SMJERNICE ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE

MEHANIZMI PRIJAVE ZLOUPOTREBE JAVNIH RESURSA U IZBORNE SVRHE

?

**Ko može da prijavi korupciju
- zloupotrebu javnih resursa
u izborne svrhe?**

**Kako prepoznati korupciju
- zloupotrebu javnih resursa
u izborne svrhe?**

Svako lice koje ima sumnju na korupciju.

Korupcija predstavlja svaku zloupotrebu povjerenog položaja radi ostvarivanja lične koristi.

Zloupotreba institucionalnih i javnih sredstava odnosi se na upotrebu državnih (ili javnih) finansijskih, infrastrukturnih ili ljudskih resursa u svrhu kampanje. Tipičan primjer ovakve prakse bilo bi iskorištavanje zaposlenih u državnim institucijama za organizaciju predizbornih skupova, direktno korištenje finansijskih sredstava institucija od strane vladajućih partija, preusmjeravanje sredstava iz državnih preduzeća da bi se finansirala kampanja itd.

OSCE/ODIHR

Neopravdane prednosti koje stižu određene stranke ili kandidati koji koriste svoje pozicije ili veze sa tijelima vlasti kako bi uticali na ishod izbora.

Kome može da se podnese prijava:

Prema važećim propisima u BiH, bez obzira na nivo vlasti, i bez obzira na to da li postoje posebni propisi o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju, državni službenici i svi zaposleni mogu prijaviti korupciju iz svog radnog okruženja kroz sljedeće kanale prijave:

- **Prijava korupcije pretpostavljenom - instituciji u kojoj ste zaposleni**

Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta predviđeno je donošenje internog akta o postupanju s prijavom korupcije.

- **Prijava organu unutrašnjih poslova ili nadležnom tužilaštvu**

Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta predviđeno je eksterno prijavljivanje organima unutrašnjih poslova ili nadležnim tužilaštvima.

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju Republike Srpske propisuje da eksternom prijavom prijavitelj obavještava organe unutrašnjih poslova, tužilaštvo ili organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih prava i borbom protiv korupcije o činjenicama na osnovu kojih sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija.

Eksterno prijavljivanje prema Zakonu o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH i Brčko distrikta vrši se u slučaju da:

a) postupak po internom prijavljivanju traje duže od 15 dana; ili

b) uzbunjivač smatra da je interni postupak po prijavi bio nepravilan; ili

c) uzbunjivač ima razloga da vjeruje da se ovlašteno lice kojem se prema internom aktu podnosi prijava, ili rukovodilac institucije, direktno ili indirektno dovode u vezu s koruptivnom radnjom.

- **Prijava inspekcijskim organima**

Korupcija se često sastoji od nepravilnosti koje ne predstavljaju krivična djela, a ovakve vidove nepravilnosti mogu istražiti inspekcijski organi.

- **Prijava antikoruptivnim tijelima**

Ova tijela, ukoliko postoje, obično prijavu mogu dalje prosljediti nadležnim organima kao što su tužilaštva, po prethodnoj procjeni osnovanosti i ovaj kanal može biti efektivan ukoliko ovakva tijela uživaju autoritet kod organa gonjenja i ukoliko su osnaženi ljudskim resursima.

- **Prijava Ombudsmanu**

Mandat Ombudsmana za ljudska prava je ograničen na zaštitu ljudskih prava, ali prijaviocima korupcije su često ugrožena ili povrijeđena osnovna ljudska prava, pa prijava ovim kanalom obično prati druge vrste prijave.

- **Prijava javnosti**

Obično kada su iscrpljena sva druga sredstava, ili kada prijavitelj korupcije smatra da zvaničnim ili drugim kanalima ne može postići željenu svrhu, odlučuje se na ovaj vid podjele informacija.

- **Prijava nevladinim organizacijama**

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency International Bosne i Hercegovine osnovan je krajem 2003. godine i usmjeren je na pružanje besplatne pravne pomoći građanima (žrtvama i svjedocima korupcija) i pravnim licima, s posebnim osvrtom na zaštitu prijavitelaca korupcije.

Cilj Centra je dati praktične i korisne pravne savjete i mišljenja svim licima koja se obrate TI BiH, ali i pratiti rad nadležnih institucija, naročito u slučajevima koji se odnose na korupciju i zaštitu prijavitelaca korupcije. Na ovaj način građanima se pružaju alternativni načini borbe protiv korupcije (pomoć pri pisanju žalbi, podnesaka, krivičnih prijava itd.) i sva pravna sredstva koja im stoje na raspolaganju. Aktivnim praćenjem rada postupajućih organa ne dopušta se da eventualno protivpravno i samovoljno ponašanje prođe neopaženo.

Građani prijavu TI BiH mogu podnijeti na sljedeće načine:

- *Na adresu centar@ti-bih.org*
  - *Na besplatan broj 0800 55555*
  - *Putem web stranice: <https://prijavikorupciju.org/>*
-

Prijava treba da sadrži:

- Opis činjenja ili nečinjenja koje predstavlja korupciju (uključiti što je moguće više detalja - opis događaja, lokaciju, vrijeme...)
- Opis činjenica i okolnosti na osnovu kojih prijavioc/prijaviteljka sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija. Postoje li drugi dokazi koji potvrđuju vašu prijavu?
- Ko su lica za koje postoji sumnja da su izvršila korupciju?
- Podatke o eventualnim svjedocima događaja i materijalne dokaze iz kojih proizlazi sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija.
- Kontakt podaci podnosioca prijave.

Zaštita lica koja prijave korupciju

- Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH¹ ("SLG BiH", broj 100/13) uređuje status lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH i pravnim licima koja osnivaju institucije BiH, postupak prijavljivanja, obaveze institucija u vezi s prijavljivanjem korupcije, postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju, te propisuje sankcije za povrede odredaba zakona.

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine (odnosi se samo na zaposlene u institucijama BiH i pravna lica koja osnivaju ove institucije) predviđa dva osnovna kanala prijave korupcije:

A) **INTERNI** (prijava nadređenom ili licu koje je odgovorno za zakonit rad institucija - obično se na vidljivom elektronskom ili fizičkom mjestu ističe boks ili mjesto za prijavu)

B) **EKSTERNI** (prijava organu nadležnom za sprovođenje krivične istrage i gonjenje počinitelja krivičnih djela, ili Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), i javnosti)

*Eksterno prijavljivanje se vrši u slučaju da: a) postupak po internom prijavljivanju traje duže od 15 dana, ili b) uzbunjivač smatra da je interni postupak bio nepravilan ili da c) uzbunjivač ima razloga da vjeruje da ovlašćeno lice kojem se prema internom aktu podnosi prijava, ili rukovodilac institucije, lice koje se direktno ili indirektno dovodi u vezu s koruptivnom radnjom.

*Eksternu zaštitu u slučaju preduzimanja štetnih radnji prema prijaviocu korupcije u vezi s prijavom korupcije pruža APIK dodjeljivanjem statusa zaštićenog prijavioca, instrukcijama i otklanjanjem štetnih radnji.

• Zakon o zaštiti prijavilaca korupcije u FBiH još uvijek nije usvojen, nalazi se u formi nacрта.

• Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju Republike Srpske² ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 63/17) uređeni su zaštita lica koja prijavljuju korupciju, postupak prijave korupcije, obaveze postupanja odgovornih lica i nadležnih organa u vezi s prijavom i zaštitom lica koja prijavljuju korupciju, te druga pitanja od značaja za lica koja prijavljuju korupciju.

Vrste prijava prema Zakonu o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju Republike Srpske (vrlo sličan model zaštite će biti najvjerovatnije usvojen i u FBiH) koji se odnosi na sve zaposlene u javnom i privatnom sektoru:

A) **INTERNA PRIJAVA:** prijavilac obavještava odgovorno lice kod poslodavca o činjenicama na osnovu kojih sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija na radu ili u vezi s radom kod subjekta kojim odgovorno lice rukovodi.

B) **EKSTERNA PRIJAVA:** prijavilac obavještava organe unutrašnjih poslova, tužilaštvo ili organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih prava i borbom protiv korupcije o činjenicama na osnovu kojih sumnja da je pokušana ili izvršena korupcija.

*Eksternu zaštitu u slučaju preduzimanja štetnih radnji prema prijaviocu korupcije u vezi s prijavom korupcije pruža sud redovne nadležnosti.

• Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju Brčko distrikta³ ("Službeni glasnik Brčko distrikta", broj 25-18) uređuje se: status lica koja prijavljuju korupciju, postupak prijavljivanja, obaveze organa javne uprave, institucija i drugih pravnih lica koje je osnovao distrikt, pravnih lica i preduzetnika u vezi s prijavljivanjem korupcije, postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju, te propisuju sankcije za povrede odredaba ovog zakona.

¹ <http://apik.ba/zakoni-i-drugi-akti/zastita-prijavitelja-korupcije/default.aspx?id=936&langTag=bs-BA>

² <https://www.paragraf.ba/propisi/republika-srpska/zakon-o-zastiti-lica-koja-prijavljuju-korupciju.html>

³ <https://skupstinabd.ba/3-zakon/ba/Zakon%20o%20zas--titi%20lica%20koja%20prijavljuju%20korupciju/000%2025-18%20Zakon%20o%20zas--titi%20lica%20koja%20prijavljuju%20korupciju.pdf>

<https://skupstinabd.ba/3-zakon/ba/Zakon%20o%20zas--titi%20lica%20koja%20prijavljuju%20korupciju/000%2025-18%20Zakon%20o%20zas--titi%20lica%20koja%20prijavljuju%20korupciju.pdf>

Transparency International u BiH

Sjedište

Adresa:

Krfska 64e, 78000 Banja Luka

Telefon:

+387 51 224 520

+387 51 224 521

Finansije:

+387 51 216 928

Fax:

+387 51 216-369

Email:

info@ti-bih.org

Ispostava

Adresa:

Mula Mustafe Bašeskije 9/1, 71 000 Sarajevo

Telefon:

+387 33 220 049

Fax:

+387 33 220 047

www.tibih.org